

FANTASIES

La visió d'Andrònic el vell

En la ciutat oriental dels set turons, l'emperador estava trist. Un dia demort li entenebria la pena: un vent de tràgic li donava esgarifances. Les discorde d'ells i els enemics de fora, amenaçaven de ruïna l'imperi i en feien tremolar la capital. I el pobre Andrònic, contemplat a sol pònt de la ciutat de mar que, estesa en forma de corn, separava de les ribes de l'Àsia les de la volta Europa, plorava en silenci.

Les aigües, tocades per les darreres resplandors del dia, semblaven encens, i, de tan roges, s'hauria dit que aquelles clapes de sang que suraven de sigles per damunt les ondes del golf de Màrmara i es mantenen tendres com si acabessin de brodar dels cossos innocents immolats per Herodes, haguessin florit arreu, ensangonant tots els mars.

De les finestres del palau, l'emperador guaitava a l'aire continent i se li presentava a la memòria aquells dies que els seus, a través del cor de Bianca, baidien les espases amenaçadores contra ella i contra la ciutat on Constantí va assegurar l'imperi, urcaneu el recinte a punta de llança i convertint-la en Nova Roma.

L'emperador llençà un gemec. Venturosos temps encara, els qui li venien a la memòria, perquè no eren perdudes les esperances d'aturar l'allau d'infidels... Aleshores va ser quan els catalans anaren a la seva ajuda, amb Roger de Flor al cap; Roger, a qui comblà d'honors, donant-li muller de sang imperial, otorgant-li primer el títol de megaduc i després el de César, fent-lo gairebé igual al emperador, deixant-li morir més tard de mala mort a mans de les turques, dins la ciutat que era la segona capital de l'imperi i a rebors del palau que habitava l'hereu de la corona.

Be n'ha corregut de sang per les meves desgràcies... mormolà l'emperador. I, com si tota la que li semblava veure en el com de Bizanci s'aixecava en onada colossal, amenaçant-lo, reculà afrontat palau endins, afilant els ulls amb força.

Un rosari de fets passà en un instant per la memòria d'Andrònic. Veia l'imperi tot just restaurat per son pare i ja de creixent, debatent-se en lluites intestines llavors l'enemic robust que se'n havia venia a sobre encès de coheccions; veia la companyia dels catalans, portant-li la salut d'un moment; veia les notes de Roger amb la princesa Maria, filla del seu suzerà i príncep de Lantzarua; veia pacíficades per les gentes de Roger les revoltes revoltes pels turcs, i veia aplatat l'urc de les màinades goneses, massa envanides suava de llurs serveis a favor de l'imperi.

De sobte, s'adreçaren en la seva imitació afroses escenes que no havia vist però endevina. El César, trobant-se a Adriàpolis per acomodar-se de Xor Miquel, abans d'anar-se'n a l'Àsia amb la companyia per a prendre possessió de les terres que s'havien ofert als catalans en feu, era assassinat per les turques d'alans i turques, convinguts per endavant amb l'hereu de l'imperi. La ciutat era arborada pels crims i dolos de perseguidors i perseguides. I amb Roger, eren passat a fill d'espasa tots els companys que se'n havia endut, fora tres que s'havien refugiat a un campanar i s'havien defensat rabiosament. Un ru de sang inundava Adriàpolis; un altre ru brotava a Gallipoli i era escampat arreu de l'imperi per la venjança dels catalans que hi eren i que, quan s'escolava i es perdia en el mar, l'enveja, la traïció i l'ira feien naixer un altre.

Sang, sang i sang: veuquasi la visió que pertorbava la testa d'Andrònic.

L'emperador obri de nou els ulls i els fua en la volta del cel, en la qual s'erren gairebé apagades totes les resplandors, fora les dels estels. Més que era aquella nuvolada que s'aixecava part d'amunt del com de Bizanci? No fora pas un castell? Si no ho era, ben tenia al menys la forma. Com la ciutat set turons, tenia el castell set torres, que en la celista es veien negres com suture.

L'emperador va acostar-se com enarbat a la finestra amb els ulls fets mar enlla.

«Què vols?» — va cridar de sobte, plè d'espai.

Surant entre mar i cel, veia la estampada de Roger de Flor, que se li acostava tota sangonosa i li deia:

«No m'coneixes?»

«Tantdebe no coneixes?»

«So aquell a qui rebestes amb honors per triar-lo després, l'adalt de les tropes que pagaves amb moneda curta el servei d'aguantar-te l'imperi, so el que deixaves matar pels còmpils del teu fill?»

«Aparat, ¿Què vols de mi?»

«Remouret la consciència, recordant-te aquells temps que deixaves morir de fam i de misèria en els femers de Constantinopla els fidels fugitius de l'Àsia; retreure't tots els crims que has deixat cometre o has aïtat; anunciar-te per abans de dues centúries la ruïna de l'imperi que regnes».

L'emperador estava mut i glaçat, mentre l'ombra, implacable, continuava aixis.

«D'Adriàpolis, on jo vaig morir, t'en vindrà la desgràcia. Mort Xor Miquel i condemnat a infern pels crims que li emnegreixen la consciència, associaràs a l'imperi el seu fill, que t'el peirà i se'n anomenarà Andrònic el jove; després seguiran altres emperadors, però l'imperi anirà d'avall caient, fins que, també d'Adriàpolis, on s'estofarà ja des d'un sigle els enemics de la cristiandat, ne vindrà la desgràcia de l'Orient. Un home de la raça dels osmanlis s'assaurirà a la ciutat que fou testimoni de la feblonia del teu fill. I d'allí s'acostarà a Constantinopla i en tallarà per la banda d'amunt la comunicació amb una gran fortalesa de set torres — com la que ara se t'apareix damunt les aigües — que tindrà murs de més de vint peus de gruix. I mentres aquell home prepararà la ruïna de l'imperi, dintre la capital florirà el cinema i esclataran les disputes. Per fi, vindrà la topada. I en tant que l'emperador d'aleshores — el darrer Constantí — morirà horatament, els seus súbdits ploraran i confessaran llurs pecats, mes no llur cobardia. I encara entrells defensors de l'imperi hi haurà catalans. I la teva patria serà morta, en clàssic detant de crims com l'han solada. Serà morta la teva patria i serà mort l'imperi d'Orient, en el qual s'establiran per una restança de desgràcies — amenaçant la Europa — la barbarie i la esclavitud. Però, tiges enllà, després de purgar les culpes passades, les races oprimides despertaran de llur son: i aleshores naixerà un nou imperi i Adriàpolis serà redimit gloriósament de les culpes passades».

«L'ombra callà i es tongué, i amb ella la visió del castell de set torres que havia esclaiat a l'emperador. El qual fou trobat sense sentits pels seus servents».

Al cap de pocs anys Andrònic el vell era destruït pel seu net, Andrònic el jove, i agnapanent-se dintre un hàbit, fins a seua dies en la pau d'un monastir, i passada per més d'una centúria, s'aixecava part d'amunt del com de Bizanci la fortalesa que havia d'assegurar la per-

dua de Constantinopla. Però al cap de prop de cinc sigles, va renaixer entre els oprimits — com anuncia l'ombra — l'esperit de patria i solidaritat.

I mentres Adriàpolis era deslliurada, els turcs de la capital, a exemple dels grecs que hi trobaren al pendre-la, disputaven xorcaments...

SNOB.

Palau de la Música Catalana

En aquesta sala donà un recital de piano el jove Segón Pagés, deixant distingit del mestre Vidiella.

La garantia que ofereix l'haver sortit educat sota una direcció tan notable com la del professor mentat, fou prou per a que atragués gran concurrència a la sessió íntima amb que debutava en Pagés, i l'aleut amb son aplaudiment a la continuació d'una empresa on pot fer-hi llum i estudi persevera.

En Pagés sentia la impressió primera d'un públic silenciós que espera judicar, i això no és capítol, ans bé resta energic al poc acostumat, qui no posa amb el tacte que ho feria, ni diu amb la serenitat com l'artista avesat an aquests contactes. Nosaltres descomptem això i trobem que és en Pagés un jove de moltes condicions que pot ésser continuació de la llista dels que han honorat a son mestre, i han sigut excel·lents pianistes. En Pagés amà per amunt, encara, si treballa, se farà més força de minyeta disminuint de la braç, unificant la experiència; elements que farà resorgir probablement.

El programa executat per ell fou: les «Sonates en re de Scarlatti, la de Beethoven i la de Schumann op. 11. «Estudio de Chopin, «A una flautista de Schumann-Liszt, «Clair de lune de Debussy, «Evocations de Albeniz i «Tocatta de Saint-Saens, l'últim en intenció d'elles mecànisme i disposició en intenció.

La concurrència no regateja l'aplaudiment al debutant al final de cada peça.

U.

Els carrilaires

El viatge den Ribalta

Aquest matí hem parlat amb un significat carrilair i, com és natural, en la conversa hi ha sortit el viatge a Madrid del company Ribalta.

No té cap transcendència, ens ha dit.

«En Ribalta ha perdut entre nosaltres tot el prestigi que s'havia conquistat. Els seus constants canvis en política i religió han fet que tothom descobreixi en ell, més que l'interès per a procurar el millorament de la classe, un afany de notorietat ridícul».

«Desenganyat de la política que volia, mancat de treball i prestigi, ha marxat a Madrid per a veure si logra alguna col·locació».

El viatge den Ribalta — ha acabat dient l'expressat carrilair — no té altre motiu que aquest.

(PER TELEFON)

Lo que diu en Barrio

Madrid, 28, 9'15 nit.

El president de la Unió Ferroviària, Vicens Barrio, ha fet les següents manifestacions:

«Fins ara la Unió Ferroviària ha perseverat, amb respecte a l'últim conflicte, en una actitud expectant».

«Avui ja no té inconvenient en expandir-se, segura de que, terminat el conflicte, cap perjudici pot produir dient la veritat sobre aquella actitud».

«Estic plenament convicent de que el tal apassament equival al fracàs complet de lo que volien molts en tal conflicte».

«Com en l'anterior ocasió i molt menys que en ella no hi havia ara ambient per a la vaga».

«Si abans va cometre la Secció Catalana una torpesa declarant la vaga, ara la ha comesa molt major. Les vagues per a que siguin fecundes necessiten un ambient propici al seu desenvolupament. Ademés, tinguin en compte que mai les vagues se realitzen quan se vol, sinó quan se pot».

«Creu que en Ribalta no ha tingut suficient valor per a fer cara a l'adversitat i evitar situacions extremes que podien comprometre seriosament».

«En Ribalta ha personalizat massa. Les seves censures d'ara han anat principalment contra el director de la Companyia de M. S. A., don Eduard Maristany».

«Alguns ho han expressat als seus articles publicats en «El Progreso», de Barcelona. Ademés, en Ribalta ha sigut poc hàbil. L'han enganyat, puix potser ha cregut veure un pervindre polític que no existeix, desgraciadament, per a ell».

«Estimo sincera la despedida den Ribalta per part de la Companyia».

«Recorda que la Secció Catalana no ha cumpert l'acord que prengué en l'últim Congrés, de ingressar en la Federació Ferroviària i cumpir els acords d'aquesta».

«Afirma que l'agitació entrells ferroviaris existeix, però la Federació no pot apartar-se de la seva tasca, sinó anant a una lluita boja com la que volia en Ribalta».

«La Federació no s'oposa a la vaga de la Secció Catalana, però no l'apoda i es limita a aconsellar als d'aque que no serveixin d'esquibol. Això d'aque als comissionats catalans que vingueren a Madrid. Aquests convingueren amb mi — afegeix en Barrio — en que una vaga ara pel despid den Ribalta seria imprudent».

«Tinc el convenciment de que el senyor Maristany no té res que veure amb la cessantia den Ribalta. Arca per això mateix, perquè potser cregué en Ribalta que aquell senyor l'apoiava — cosa que jo no afirmo — és per lo que el president de la Secció Catalana ha dirigit contra el director de M. S. A. els referits articles de «El Progreso»».

«En resum: l'apassament no ha sigut més que el ff del moviment. Quan els que l'han promogut han comprés que era un fracàs, l'han mort com han pogut. Aquesta és la veritat».

Lo que diu «El País»

«El País diu que no és sols la cessantia den Ribalta lo que ha remogut ara als ferroviaris per a anunciar la vaga».

«El senyor Ribalta va fer un immens servei a les companyies ferroviàries i al Govern avançant la vaga general a Barcelona, en contra del parer de la Unió Ferroviària. A punt estigué de rompre aquesta Unió. Se va fer allavors sospitós i va ser objecte d'acusacions, que creiem calumnioses. No'l creiem traïdor; si, vanitos, amant de l'exhibició, un tant lleuger. Aquells serveis mereixien, no recompensa, gràcia».

«Però hi ha avui altres raons que son les que s'exposaren en l'últim meeting que celebraren els ferroviaris en el Teatre Barbier. El que no arribà a esclatar la vaga depen de que les companyies i el Govern procedixin amb justícia».

En Ribalta

Madrid, 29, 12'30 matinada.

El ministre de la Governació ha donat aquesta tarda la notícia de que en Pere Ribalta havia arribat a Madrid.

Hem procurat entrevistar-ne amb ell

per a preguntar-li l'objecte del seu viatge, però nostres pesquises han resultat inútils.

El senyor Ribalta, si ha arribat a Madrid, no s'hauria de la mateixa casa que ho va fer en son viatge anterior.

A la Casa del Poble ens han dit que el senyor Ribalta havia enviat una carta al president de la Federació Ferroviària, senyor Barrio, datada a Madrid, demanant-li hora per a celebrar amb ell una conferència.

En la mateixa Casa del Poble els ferroviaris de M. S. A. no s'explicaven el per què, cas de que el senyor Ribalta hagués arribat a Madrid, revestit d'un gran misteri la seva arribada.

Els carrilaires de Màlaga

Madrid, 29, 1'25 matinada.

Màlaga.—Regna agiació entrells ferroviaris per haver sigut despidits alguns d'ells per la Companyia.

Samuncia una Assamblea per acordar si s'han de declarar en vaga.

Conferencia important

Avui, a les sis de la tarda, l'Il·lustrat advocat i catedràtic d'Ètica doctor Carreras i Artau donarà una important conferencia a l'Associació Catalana d'Estudians sobre la joventut universitària davant la cultura catalana.

A Chataldja

La batalla darrera de Chataldja, frou rement un desastre per als turcs.

Els telegrames vinguts del cantó búlgar, diuen que si, però un corresponent telègrafi des de Hademkent, cantó turc, i de lo que diu, en naixen alguns dubtes.

«A fi d'informar-se de les forces i intencions de l'enemic — diu el corresponent — els turcs enviaren el 18 i el 19 de març destacaments que s'instal·laren al llarg de la línia del mar Negre al sud de Màlaga. Aquests destacaments no formaven més enllà de 16 batallons, havien rebut ordre de seguir a l'enemic si's retirava, i de retirar-se si eren atacats per força més numerosa».

«Els turcs semblaven disposats a no acceptar un gran combat a les avantguardes on hi tenien pocs contingents».

«Els destacaments havien fet exploracions ofensives i havien arribat a instal·lar-se a Kalika-Kent i al turó de Kadik-Kent, dos punts estratègics importants on havien començat a fortificar-se, quan el 24 tota l'avantguarda fou atacada pels búlgars».

«Aquests dirigien el principal esforç contra l'ala esquerra turca. Fins a les quatre de la tarda no hi hagué un combat seriós, però de sobte, l'artilleria búlgara començà un foc violent per a apoiar la seva infanteria. Els destacaments turcs resistiren molt poc i se retiraren a la línia principal de fortificacions».

«La nit passà en calma».

«Desde punta de dia, el foc dels canons búlgars recomençà, feble per de prompte, molt nodrit a la tarda. Fins a les vint i tres de 1.500 canons i així permeté a la infanteria búlgara acostar-se fins a 11 kilòmetres de la línia turca».

«El tir dels canons búlgars — a barres — s'acabava d'una manera notoria sobre la posició d'Albassan, sense poder fer callar la sola bateria turca que hi havia i que feu notables esbarrancs en la infanteria búlgara».

«Continuà el foc de canó fins a entrada de foc, però quan ja fou negra nit, les tropes turques, conforme a les instruccions rebudes, se retiraren cap als forts».

«Més tard passava a l'ala esquerra, dues divisions búlgares atacaven les avantguardes de Kalika-Kent i d'Albassan, i a la nit els turcs també se retiraven cap als forts, deixant a l'enemic a una hora de distància».

«Per lo tant, els turcs son tel dimecres, dia 26, al març, lloc que ocupaven a la recuperació de les hostilitats. I si la Europa no ho evita, hi haurà una tremenda batalla a la línia de Chataldja».

A Constantinopla

Duen de Constantinopla que la notícia de la caiguda d'Adriàpolis ha causat una gran depressió moral en la opinió. A les esferes oficials hi ha veritable apassament: molts funcionaris esclaten en plors al rebre la trista nova: tothom estava convençut que la plaça podia resistir uns quants mesos.

Una agència d'informació turca publica la notícia al públic per mitjà del comunicat següent:

«Les notícies que rebem a darrera hora sobre els fets gironosos que han ocorregut a Adriàpolis, omplen de tristesa al mateix temps que d'algúria tots els cors osmanis i musulmans».

«L'immortal defensor de les fortaleces d'Adriàpolis, Chukri-Pachà, després d'haver empleat tots els medis humanament possibles en la defensa de la terra santa de la Patria, i veient les forces noves de l'enemic acumulades com formigues, ha complert sa paraula sagrada».

«Amb la consciència plena d'haver complert integralment son dever com soldat, posà son projecte en execució. Girant els ulls envers els valents defensors de la guarnició, envers sa patria i sos companys, ordenà una càrrega general contra els assaltants. La guarnició, amb l'heros a son cap, morí entre les runes. Adriàpolis ha caigut, però l'honor nacional està salvat».

«L'enemic no tindrà pas la satisfacció tant temps desitjada, d'apoderar-se'n. La història militar mundial i la de la nostra patria especialment, escriuran amb lletres d'or el nom d'aquest lleó que ha posat gloriósament sa vida al servei de la patria otomana. L'heros Chukri-Pachà estimà a tal punt aquell petit recó de la mare patria que li fou confiat, que ha preferit morir a separar-se'n».

«Gloria a la memòria d'aquest hèroe nacional».

Notes de la rendició

Les tropes serbes son les primeres que han entrat a Adriàpolis. El prí-

dos quarts de set a les vuit de la nit.

L'Ajuntament de Píera ha nomenat arquitecte municipal al que ho és del cementiri d'aquesta ciutat D. Agustí Domingo i Verdager.

Cognat BARBIER és el millor.

Accident a lo soliciat per la Cambra d'Indústria d'aquesta ciutat, el ministre de Foment ha concedit una pròrroga de un mes per a informar en el projecte de reforma de la llei de Propietat Industrial.

El millor Cafè La Estrella, Carme, 1.

La Societat de Biologia de Barcelona celebrà sessió ordinària el dilluns, dia 31, a un quart de set de la tarda.

Porta-ferriasse, 10.

Els dies 5 i 6 d'abril tindrà lloc la inauguració del nou local social de la Unió professional d'obrers del ferro i metall.

Per a inscriure's al banquet popular poden passar per l'hostatge social, de

Paragües Cardús

El dia 5 i 6 d'abril tindrà lloc la inauguració del nou local social de la Unió professional d'obrers del ferro i metall.

En Ribalta

Madrid, 29, 12'30 matinada.

El ministre de la Governació ha donat aquesta tarda la notícia de que en Pere Ribalta havia arribat a Madrid.

A l'estranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

DELS ESTATS UNITS

Els efectes dels temporals

Paris, 28, 9'17 nit.—Nova York.—El número de víctimes de les inundacions no excedeix de 2.000.

Les pèrdues materials ocasionades per les inundacions a l'Estat de Ohio son superiors a les causades pel terratrèmol de Sant Francisco de Califòrnia.

DE FRANÇA

Prefet de policia

Paris, 28, 1'10 tarda.—El Director general de Seguretat, M. Hemmon, ha sigut nomenat Prefet de policia, en substitució de M. Lepine.

El director dels Museus Nacionals, M. Pukalet, substituirà a M. Hemmon.

Les operacions al Marroc

Paris, 28, 1'44 tarda.—Comuniquen de Rabat que'l coronel Magin va sorprendre el dia 26 el campament dels Zaïras, apoderant-se d'armes, municions, molts cavalls i més de 300 tendes de campanya, entre elles la den Zaïni i els seus fills.

L'enemic fou dispersat, veient-se obligat a passar el Onedzgro.

mer regiment que hi entrà fou el 20 de línia serbi. Després hi entrà el 23 de línia búlgar.

Els generals unànimament declaren que l'operació Crousot ha decidit el triomf de les tropes aliades d'Adriàpolis. Els grossos canons de sin abrandaven en foc barris sencers de la ciutat i en els forts hi trencaven amples bretxes per a la infanteria hi atacava a la baioneta.

Duen de Sofia que la nova de la presa d'Adriàpolis provocà al un entusiasme delirant. Una grandiosa manifestació de persones se'n anà davant de la legació serbia a remercior a la nació aliada els valuosos serveis que el seu exercit ha fet als búlgars davant les muralles d'Adriàpolis.

Un telegrama de Sofia diu que els turcs, abans de rendir-se varen fer volar amb dinamita la tan famosa i artística mesquita de Selim, considerada com l'exemplar de l'art religiós musulmà.

De bona font se reb la notícia de que els presoners fets a Adriàpolis son 38.000, entre els quals hi ha 68 oficials almanys, 28 romans. S'hi han pres també 840 canons.

Chukri-Pachà i son estat major son esperats a Sofia.

Sobre Scutari

Duen de Viena que l'Àustria té intenció de fer a Constantinopla gestions, ajudada per les demés potències, a fi de que Essad-Pachà, governador de la ciutat situada de Scutari, que s'ha oposat a la sortida de la població civil, proposada per Montenegro, rebí ordres que li permetia autoritzar-la.

Davant del rei d'Essad-Pachà de deixar sortir la població civil de Scutari es diu que el rei Nicolau de Montenegro ha declarat que el no podria renunciar a apoderar-se de la ciutat i que's disposava a reprendre el bombei.

La intervenció dels serbis

Duen de Belgrad que les noves que hi arriben d'Adriàpolis marquen bé la brillant i valiosa col·laboració que els serbis han fets a la presa d'aquesta ciutat. Cal recordar que dues divisions serbies, la del Danub i la del Timok, fortes de 64.000 homes, han donat son concurs als búlgars durant tot el set, posant a llur disposició l'artilleria de montatge divisiònaria i més de 60 canons de sin. Aquests darrers canons els dies de l'atac general hi feren un gran paper. Els efectes de les 300 canons facilitaren l'assalt dels forts.

La divisió del panubi va resistir principalment els focs del fort de Papis-Tepe, que, abans de l'arribada dels serbis, havia fet a les tropes búlgars més de 500 morts.

Les forces serbies han pogut realitzar una tasca molt difícil i treballosa. La presa del fort de Papis-Tepe, una de les obres de defensa d'Adriàpolis més importants, va obligar a un canvi horrorós. L'artilleria d'origen francès que té l'exercit serbi, hi ha jugat un paper brillantíssim amb sos trets d'una precisió remarcable.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

L'acció de les potències

Paris, 28, 1'18 nit.—Cetina.—Els representants de les grans potències han fet avui prop del Gabinet montenegrí una gestió col·lectiva, notificant-li l'acord de les potències respecte de les fronteres de la Albania futura i demanant que sigui aixecat el siti de Scutari.

Baixes serbies

Paris, 28, 1'15 nit.—Belgrad.—En els darrers combats entorn de Adriàpolis els serbis varen tenir mil morts i quatre mil ferits.

Mort del Rei de Montenegro?

